توراه أور • الباراشات וירא • مامار 2

ארדה נא וגו'

«سأنزل الآن [وأنظر]»

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com

الباراشا الحاسيدية

/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/vayeira/2

1 **ארדה נא וגו'. הנה הכצעקתה הוא לשון נקבה וכן הבאה. ועשו לשון נקבה ולשון זכר. וגם להבין מהו ארדה נא ואראה הלא משמים הביט ה'.**

«سأنزل الآن [وأرى]» إلخ. إن عبارة «بحسب صرختها» (**הכצעקתה**, haktza'akasah) مؤنثة، وكذلك «التي أتت» (**הבאה**, haba'ah)، أما «فعلوا» (**עשו**, asu) فهي صيغة مشتركة بين المؤنث والمذكر. وينبغي أيضًا أن نفهم معنى «سأنزل الآن وأرى»: أفليس «قد أطلّ **ה'** من السماء»؟

אך פי' הכצעקתה היינו הצעקה העולה מבחי' מדת הדין שהיא בחי' מדת מלכות שנק' דין דינא דמלכותא דינא רק שהוא דינא רפיא מלך במשפט יעמיד ארץ וז"ש [וזהו שכתוב] **הכצעקתה הבאה וכמ"ש בערב היא באה.**

لكن معنى «بحسب صرختها» هو: الصرخة الصاعدة من مستوى صفة الحكم، وهو مستوى صفة الملكوت (**מלכות**, Malchus)، التي تُسمّى حكمًا (**דין**, din)، [كما في] «قانون (**דינא**, dina) المملكة قانون»؛ غير أنه حكم ليّن، [كما في] «الملك بالعدل يثبّت الأرض». وهذا هو [معنى] «بحسب صرختها التي أتت» (**הבאה**, haba'ah)، كما كُتب: «في المساء كانت تأتي» (**באה**, ba'ah).

2 **ורחל באה. וביאור הענין הנה מתחלה יש להקדים לשון השגור בדחז"ל** [בדברי חכמינו זכרונם לברכה] **גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם. גלוי וידוע דייקא.**

[و] «وجاءت راحيل (**רחל**)»؛ أي: «جاءت» (**באה**, ba'ah). وبيان الأمر: ينبغي أولاً أن نمهد [بـ]التعبير الشائع في أقوال حكمائنا، **ז"ל**: «مكشوف ومعلوم أمام من تكلّم فكان العالم». «مكشوف ومعلوم»، على وجه الدقة.

כי הנה הפילוסופים נלאו להשיג ענין ההשגחה פרטית כמו אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ [אלא אם כן] **מכריזין עליו מלמעלה דקשה להם כיון**

ذلك أن الفلاسفة أُعْيَوا [أنفسهم] في محاولة إدراك مسألة العناية الخاصة بكل فرد، كما في القول: «لا يصدم الإنسان إصبعه في الأسفل إلا إذا أُعلن بشأنه من الأعلى»؛ فهذا يشكل عليهم، إذ إن...

שהוא ית' יחיד ומיוחד אחד האמת וא"כ איך יתכן ידיעת הש"י [השם יתברך] **הפרטים וההשגחה פרטי' לתת דעתו על ענינים רבים שהרי זה בחי' רבוי.**

إنه، تبارك، واحد متفرّد، الواحد الحق؛ فكيف يتسنى [أن يكون] ل **ה'** علم بالتفاصيل وعناية خاصة بكل فرد، [وأن يوجّه] اهتمامه إلى أمور كثيرة، مع أن ذلك مظهر من مظاهر الكثرة؟

3 **וחז"ל** [וחכמינו זכרונם לברכה] **כיוונו לתרץ זה בדבור אחד באמרם גלוי וידוע לפני כו' שאין ידיעתו ית' כדמיון ידיעת האדם איזו דבר שדעתו השיג**

وقصد حكماؤنا، **ז"ל**، أن يحلّوا هذا الإشكال بعبارة واحدة، بقولهم: «ظاهر ومعلوم أمام [ه]» إلخ؛ أي إن علمه، تبارك، ليس كعلم الإنسان بشيء ما، حين يدركه عقله

הדבר ומתחלה לא ידעו וכשיודע הדבר הרי דעתו מלובשת בידיעה זו ומחשבה זו שנותן דעתו להשיגה וקודם ידיעתו היה דעתו פנוי והו"ז [והרי זה] **בחי' שינוי והתפעלות**

الشيء، وفي البداية لم يكن يعرفه؛ وحين يعرفه يكون عقله مندرجًا في هذا العلم وفي هذا الفكر، إذ يوجّه ذهنه لإدراكه؛ وقبل أن يعرفه كان عقله خاليًا منه. وهذه حالة من التغيّر والتأثر.

משא"כ למעלה ידיעתו ית' שיודע כל העולמות ופרטיהן אין הענין שדעתו מתלבשת ונתפסת בזה אלא

أما في العلو، فالأمر ليس كذلك. فعلمه، تبارك، الذي به يعلم جميع العوالم وتفاصيلها، لا يعني أن عقله مندرج فيها أو واقع في قبضتها، بل

ע"ד גלוי וידוע שהכל גלוי וידוע לפניו ית' ממילא וא"צ [ואין צריך / ואינו צריך] **להיות נתפס ומתלבש בהדבר לידע**

هو على نحو «ظاهر ومعلوم»: فكل شيء ظاهر ومعلوم أمام [ه]، تبارك، من تلقاء نفسه، ولا يحتاج إلى أن يقع هو في قبضة الشيء وأن يندرج فيه لكي يعرفه.

(במכש"כ [במכל שכן] **ממה שמחיה ומהווה הדבר שלא ע"י התלבשות בהדבר כ"א על ידי היותו סוכ"ע. וכ"ש** [וכל שכן] **וק"ו שידיעת הדבר ופרטיו א"צ** [אין צריך / אינו צריך] **להיות ע"י התלבשות ותפיסה בהדבר כו')**

(وهذا أولى بكثير، بالنظر إلى أنه يحيي الشيء ويوجده لا بأن يكون متلبّسًا به، بل بكونه النور المحيط بجميع العوالم (**סובב כל עלמין**, sovev kol almin). فبالأحرى والأولى، لا يلزم أن تكون معرفة الشيء وتفاصيله بالتلبّس به ووقوعها في قبضته، إلخ.)

וכיון שהוא גלוי וידוע אין שייך כלל קושייתם שהוא בחי' רבוי כי זה אינו רק במין ידיעת האדם שא"א לו לידע דבר כ"א ע"י שדעתו ומחשבתו מתלבשים בידיעת הדבר.

وبما أنه «ظاهر ومعلوم»، فلا محلّ إطلاقًا لإشكالهم القائل إن في ذلك تعددًا؛ إذ لا يكون الأمر كذلك إلا في ضرب المعرفة الإنسانية، حيث لا يستطيع الإنسان معرفة شيء إلا بأن يندرج عقله وفكره في معرفة ذلك الشيء.

וזהו כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו׳ כי הוא גלוי וידוע כו׳ (והמשכיל יבין דקות הדברים ולאו כל מוחא סביל דא).

وهذا هو معنى «لأن أفكاري مغايرة لأفكاركم» إلخ؛ إذ إن الأمر «ظاهر ومعلوم» إلخ. (ومن كان فطنًا أدرك دقة هذه الأمور؛ فليس كل عقل يطيقها.)

והנה כתיב (זכרי׳ [זכריה] **סי׳ ד׳) שבעה אלה עיני ה׳ המה משוטטים בכל הארץ וכתיב (ד״ה** [דברי הימים] **ב׳ י״ו ט׳) כי ה׳ עיניו משוטטות בכל הארץ.**

والآن، ورد (زكريا، الإصحاح 4): «هؤلاء السبعة هم عيون **ה׳**، وهي تجول (meshotetim, **משוטטים**) في الأرض كلها»؛ وورد (**דברי הימים ב** 16:9): «لأن عيني **ה׳** تجولان (meshotetos, **משוטטות**) في الأرض كلها».

ויש להבין דענין משוטטים ומשוטטות משמע שנמשך לראות ולעיין הדבר על ידי ראיה זו והרי זה כמו בחי׳ התלבשות בהדבר הנראה וידוע וזה לכאורה הפך ממ״ש בפי׳ גלוי וידוע.

وينبغي أن نفهم هذا: فلفظ «التجوّل» (meshotetim **משוטטים**؛ meshotetos **משוטטות**) يوحي بأن [النظر] يمتدّ ليرى الشيء ويتأمله بوساطة هذه الرؤية؛ وهذا أشبه بحالة التلبّس بالشيء المرئي والمعلوم. ويبدو أن هذا نقيض ما قيل في تفسير «مكشوف ومعلوم».

אך הענין כי נודע שבע״ס [שבעשר ספירות] **יש אורות וכלים כי בחי׳ חו״ג** [חסד וגבורה] **זהו בחי׳ כלי אבל האור הוא הארה מא״ס ב״ה דלאו מכל אינון מדות איהו כלל**

لكن التفسير هو أنه، كما هو معروف، توجد في الصفات المنبثقة (Sefiros **ספירות**) العشر الأنوار والأوعية (Oros v'Keilim **אורות וכלים**). فمستوى (bechinah **בחינה**) الإحسان (Chesed **חסד**) والشدة (Gevurah **גבורה**) هو مستوى الوعاء؛ أما النور فهو إشعاع من اللامتناهي (Ein Sof **אין סוף**)، تبارك وتعالى، [الذي قيل فيه]: «ليس هو من أيٍّ من هذه الصفات على الإطلاق».

רק שהאור מתלבש בהכלי שהוא חו״ג [חסד וגבורה] **ושאר המדות שהן נקראים בחינת כלים שהם מגבילים את האור ובהן**

غير أن النور يتلبّس بالوعاء، أي بالإحسان والشدة وسائر الصفات، التي تُسمّى مستوى الأوعية لأنها تحدّ النور. وفيها

ועל ידם נמשך האור להיות מחיה נבראים בע״ג [בעלי גבול / בעל גבול] **להיות התהוות מיכאל וגבריאל מחנה מיכאל מקבלים מבחי׳ חסד וגבריאל מבחי׳ גבורה שא״א להיות המשכה זו מהאור עצמו כ״א ע״י הכלים.**

وبواسطتها يُنزَّل النور ليمنح الحياة للمخلوقات المحدودة، فيُوجِد ميخائيل (**מיכאל**) وجبرائيل (**גבריאל**): فمعسكر ميخائيل يتلقى من مستوى الإحسان، وجبرائيل من مستوى الشدة. إذ لا يمكن أن يأتي هذا الإنزال من النور نفسه، بل لا يكون إلا بواسطة الأوعية،

כמו שא״א להיות השפעת כסף וזהב מהנשמה אא״כ [אלא אם כן] **מלובשת בגוף ונותנת הנשמה צדקה לעני ע״י היד הגשמי.**

كما لا يمكن أن يصدر عن النفس عطاءٌ من الفضة والذهب ما لم تكن متلبّسة بجسد، وتعطي النفس الصدقة للفقير بواسطة اليد الجسدية.

4 **והנה כמו כן ע״י הכלים דע״ס** [דעשר ספירות] **הוא ג״כ בחי׳ העלאת הזכות וחוב של כל נברא**

والآن، كذلك، من خلال أوعية الصفات المنبثقة (Sefiros ،**ספירות**) العشر، يحدث أيضًا رفع استحقاق كل مخلوق وإثمه.

כי ע״י שהאדם עובר עבירה קונה לו קטיגור אחד נעשה פגם וכתם באותו המלאך הממונה ע״ז כי יש מלאכים שמקבלים ממדה זו ויש ממדה זו כנ״ל בענין מיכאל וגבריאל כו׳

فحين يرتكب الإنسان معصية، «يكتسب لنفسه متَّهِمًا واحدًا»: إذ يحدث عيب ووصمة في ذلك الملاك الموكّل بهذا [الأمر]. فهناك ملائكة تتلقى من هذه الصفة، و[ملائكة تتلقى] من تلك الصفة، كما سبق ذكره بشأن ميخائيل (**מיכאל**) وجبرائيل (**גבריאל**)، إلخ.

ומלאך זה מעלה הדבר למלאך גבוה ממנו עד שמתעלה בכלים דע״ס [דעשר ספירות] **דמלכות דאצי׳ המתלבשים בבי״ע ובתוך הכלי מלובש האור מא״ס ב״ה.**

وهذا الملاك يرفع الأمر إلى ملاك أعلى منه، حتى يرتفع إلى أوعية العشر **ספירות** التابعة للملكوت (Malchus ،**מלכות**) في عالم الانبثاق (Atzilus ،**אצילות**)، المتلبّسة في عوالم الخلق (Beriah ،**בריאה**)، والتكوين (Yetzirah ،**יצירה**)، والفعل (**עשיה**، Asiyah)؛ وفي داخل الوعاء يتلبّس النور الصادر عن اللامتناهي (Ein Sof ،**אין סוף**)، المبارك هو.

5 **ונמצא ע"י הכלים מתעלה להאור א"ס ב"ה המלובש בהכלים דע"ס** [דעשר ספירות]**. ולכן נאמר ע"ז עיניו משוטטות שהוא בחי' הכלים דע"ס** [דעשר ספירות]**. וגם המלאכים המקבלים מהם נק' מארי דעיינין ויש מארי דאודנין.**

ويترتب على ذلك أن [المادة] ترتقي بواسطة الأوعية إلى النور اللانهائي (**אור אין סוף**، Or Ein Sof)، مباركًا هو، المتلبّس في أوعية الصفات المنبثقة (**ספירות**، Sefiros) العشر. ولذلك قيل في هذا: «عيناه تجولان»، وهذا هو مستوى أوعية **ספירות** العشر. والملائكة الذين يتلقون منها يُسمَّون هم أيضًا «سادة العيون»؛ وهناك [أيضًا] «سادة الآذان».

6 **והם משוטטים בכל הארץ כמאמר דע מה למעלה ממך עין רואה כו' ובהכלים שייך לומר משוטטים בבחינת התלבשות בהדבר.**

وهي تجول في الأرض كلها، كما في القول: «اعرف ما فوقك: عينٌ ترى» إلخ. وأما الأوعية، فيصح أن يقال إنها «تجول»، بمعنى أنها تتلبّس بالشيء.

ובהם וע"י מתעלה הדבר בבחי' האור המלובש בתוכן מא"ס ב"ה והוא ע"ד גלוי וידוע שידיעה זו שבכלים דע"ס [דעשר ספירות] **שעל ידי עיניו משוטטים היא בחי'**

وفيها وبواسطتها يرتقي الأمر إلى مستوى النور المنبثق عن اللامتناهي (**אין סוף**, Ein Sof)، **ה'**، والمتلبّس فيها؛ وهذا على نحو «ظاهر ومعلوم»: فهذه المعرفة في أوعية الصفات المنبثقة العشر (**ספירות**, Sefiros)، التي [تأتي] من خلال «تجول عيناه»، هي في مستوى

גלוי וידוע לאור א"ס ב"ה המלובש בהכלים כיון שהאור באמת לאו מכל אינון מדות איהו כלל אע"פ [אף על פי] **שמלובש בהכלי כו'.**

«ظاهر ومعلوم» للنور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، **ה'**، المتلبّس في الأوعية؛ إذ إن النور في الحقيقة «ليس من أيٍّ من هذه الصفات» قطّ، مع أنه متلبّس بالوعاء، إلخ.

7 **וזהו תירוץ לקושיית הפילוסופים שאין ידיעה והשגחה זו גורם בחי' רבוי כי ההשגחה ע"ד עיניו משוטטות הוא ע"י הכלים כנ"ל**

وهذا هو جواب سؤال الفلاسفة: إن هذه المعرفة وهذه العناية لا تسبّبان [حالًا من] التعدد؛ لأن العناية على نحو «تجول عيناه» تكون بواسطة الأوعية، كما سبق.

אבל הידיעה בא״ס ב״ה המלובש בהכלים מה שיודע ורואה מה שעיניו משוטטות הנה ידיעתו יתברך זו היא בבחי׳ גלוי וידוע כו׳:

لكن المعرفة لدى اللامتناهي (Ein Sof ,**אין סוף**)، تبارك، المتلبّس بالأوعية، أي ما يعلمه ويراه مما تجول عيناه عليه، فإن معرفته، تبارك، هي على نحو «مكشوف ومعلوم» وما إلى ذلك.

8 **הגה״ה** [הגהה]**(ועיין בפרדס שער פ״ח** [פרק ח׳] **ושער ד׳ פ״ט מענין זה ובזוהר פקודי רנ״ב ע״א ואלין עיני ה׳ כולהו נטלי אשגחותא כו׳ עיי״ש** [עיין שם] **וברע״מ** [וברעיא מהימנא] **פ׳ שופטים ד׳ ער״ה סע״א** [סוף עמוד א]**. ויש להבין כיון דפי׳ עיני ה׳ הם הכלים דע״ס** [דעשר ספירות] **דאבי״ע** [דאצילות בריאה יצירה עשיה] **והמלאכים.**

حاشية: (وانظر أيضًا Sha'ar ،Pardes (**פרדס**)، الفصل 8، وSha'ar 4، الفصل 9، في هذا الموضوع؛ وفي كتاب **זהר** (**זהר**)، **פקודי**، ص. 252a: «وهذه عيون **ה׳**، وكلّها تتولى المراقبة»، إلخ، فانظر هناك؛ وكذلك في Ra'aya Mehemna، Parshas Shoftim، ص. 275، آخر العمود a. وينبغي الآن فهم الأمر: إذا كان معنى «عيون **ה׳**» هو الأوعية الخاصة بالصفات المنبثقة (**ספירות**, Sefiros) العشر في عالم الانبثاق (**אצילות**, Atzilus)، وعالم الخلق (**בריאה**, Beriah)، وعالم التكوين (**יצירה**, Yetzirah)، وعالم الفعل (**עשיה**, Asiyah)، وبالملائكة،

א״כ איך שייך שהבורא ית׳ יצטרך לידע את כל הנבראים ע״י אמצעות הע״ס [העשר ספירות] **והרי היוצר עין הלא יביט בעצמו דבשלמא לענין ההשפעה והמשכת החיות בהנבראים הוצרך להיות ע״י הכלים דע״ס** [דעשר ספירות] **שאל״כ** [שאם לא כן] **לא יוכלו הנבראי׳** [הנבראים] **לקבל**

فكيف يمكن إذن أن يحتاج الخالق، تبارك، إلى معرفة جميع المخلوقات بواسطة الصفات المنبثقة العشر؟ أفلا يرى بنفسه، وهو الذي كوّن العين؟ لا شكّ أنه فيما يخصّ فيضان التأثير وإنزال قوة الحياة (**חיות**, chayus) إلى المخلوقات، كان لا بدّ أن يكون ذلك بواسطة أوعية الصفات المنبثقة العشر، وإلا لما استطاعت المخلوقات أن تتلقّى [ذلك]؛

משא״כ לענין ידיעת השי״ת [השם יתברך] **שיודע את כל הנבראי׳** [הנבראים] **אין שייך לומר כן ח״ו** [חס ושלום] **וא״כ למה צ״ל בחי׳ העינים שהם הכלים משוטטים כו׳ דהא בודאי הכל גלוי וידוע לפניו ית׳ בעצמו ביתר שאת שלא ע״י אמצעו׳הכלי׳ כלל:)**

أما فيما يخصّ علم **ה׳**، الذي به يعلم جميع المخلوقات، فلا يصحّ أن يقال ذلك، حاشا. فإذا كان الأمر كذلك، فلماذا لا بدّ من مستوى العيون، وهي الأوعية، التي تجول، إلخ؟ فبالتأكيد كل شيء مكشوف ومعلوم لديه، تبارك، بنفسه، على نحو أسمى بكثير، من دون أي وساطة للأوعية مطلقًا.)

אך הענין כמ"ש כי אל דעות ה' שיש ב' בחי' בדעת דעת עליון וד"ת [ודעת תחתון]**. ד"ע** [דעת עליון] **הוא בחי' מקיף וסוכ"ע היינו**

لكن التفسير هو كما هو مكتوب: «لأن ה' ذو المعارف»، أي إن في المعرفة (Daas ,**דעת**) مستويين: المعرفة العليا والمعرفة السفلى. والمعرفة العليا هي مستوى الإحاطة والنور المحيط بجميع العوالم (sovev kol almin ,**סובב כל עלמין**)؛ أي،

כי יש בחי' דעת שיודע ורואה הכל רק שהדעת הוא בבחי' מקיף דהיינו שאינו מתפשט בהמדו' להיות התפעלות מהדבר שהוא יודע או רואה וכענין

فهناك مستوى من المعرفة يعلم ويرى كل شيء، غير أن هذه المعرفة تكون في حال الإحاطة؛ أي إنها لا تمتد إلى الصفات الوجدانية (middos ,**מדות**) لتُحدث انفعالًا تجاه الشيء الذي تعلمه أو تراه، كما في شأن

שנאמר לא הביט און ביעקב שאין הפי' שלא הביט כלל אלא כמ"ש וירא און ולא התבונן וכמ"ש אם צדקת מה תתן לו וע"ז נאמר טהור עינים מראות ברע שאין ראיתו הרע עושה רושם והתפעלות כלל

ما قيل: «لم يرَ إثمًا في يعقوب (**יעקב**)»؛ وليس المعنى أنه لم يرَ مطلقًا، بل كما هو مكتوب: «يرى الإثم ولا يتأمل فيه»؛ وكما هو مكتوب: «إن كنت بارًا، فماذا تمنحه؟». وفي هذا قيل: «[أنت] طاهر العينين عن رؤية الشر»؛ فرؤيته للشر لا تترك فيه أي أثر ولا تُحدث فيه أي انفعال مطلقًا،

כי שממית בידים תתפש ומשם מקור הסליחה והרחמים שאין מגיע שם שום פגם והוא למעלה מהכלים דע"ס [דעשר ספירות]**.**

لأن «السحلية تُمسك بيديها». ومن هناك [يأتي] مصدر المغفرة والرحمة، إذ لا يصل إلى هناك أي خلل؛ وهذا المستوى فوق أوعية الصفات المنبثقة العشر.

רק הפגם והשכר והעונש הוא נמשך ע"י הדעת המתפשט ונמשך במדות ונק' דעת תחתון והוא המתלבש בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] **היינו בכלים דע"ס** [דעשר ספירות] **דאבי"ע** [דאצילות בריאה יצירה עשיה]

أما الخلل، والثواب والعقاب، فلا تجري إلا بواسطة المعرفة التي تمتد وتنساب إلى الصفات، وتُسمّى المعرفة السفلى؛ وهي التي تتلبّس بمستوى النور الذي يملأ العوالم كلها (memalei kol almin ,**ממלא כל עלמין**)، أي بأوعية الصفات المنبثقة العشر في عالم الانبثاق، وعالم الخلق، وعالم التكوين، وعالم الفعل.

ולכן ידיעה זו היא ע״י בחי׳ עיני ה׳ שהם הכלים והמדות שעי״ז נמשך ההתפעלות שכר ועונש שהפגם מגיע בהכלים דייקא

ولذلك، فإن هذه المعرفة تكون من خلال مستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) «عيني **ה׳**»، وهما الأوعية والصفات، ومن خلالهما يُجذَب إلى الأسفل الانفعال المتصل بالثواب والعقاب؛ لأن الخلل يصل إلى الأوعية تحديدًا؛

משא״כ ע״י הידיעה שבדעת העליון שלא ע״י הכלים דע״ס [דעשר ספירות] **אע״פ** [אף על פי] **שהכל גלוי וידוע לא נמשך מזה התפעלות כו׳.**

أما المعرفة (**דעת**, Daas) العليا، التي لا تكون من خلال أوعية الصفات المنبثقة (**ספירות**, Sefiros) العشر، فعلى الرغم من أن كل شيء مكشوف ومعلوم، لا يُستمدّ عن ذلك أي انفعال، إلخ.

9 **ותדע שכן הוא מענין ידיעה ובחירה שאין הידיעה שהשי״ת** [שהשם יתברך] **יודע שזה יהיה צדיק או רשע מכרחת את הבחירה כלל. ואיך הוא.**

وتعلم أن الأمر كذلك من مسألة المعرفة والاختيار الحر: فالمعرفة التي بها يعرف **ה׳**، تبارك هو، أن هذا الشخص سيكون صالحًا أو شريرًا لا تُكره الاختيار إطلاقًا. وكيف يكون ذلك؟

אלא לפי שידיעה זו שהש״י [שהשם יתברך] **יודע הכל מקודם אשר נעשה זהו בבחי׳ דעת עליון שלא ע״י הכלים דע״ס** [דעשר ספירות]

بل لأن هذه المعرفة، التي يعرف بها **ה׳** كل شيء قبل وقوعه، هي من مرتبة المعرفة العليا (**דעת**, Daas)، ولا تكون بواسطة أوعية الصفات المنبثقة (**ספירות**, Sefiros) العشر.

דהא עיני ה׳ משוטטים לראות המעשה שכבר נעשה שזה נראה לבחי׳ המלאכים והכלים דבי״ע שנעשה עי״ז פגם וכתם בהמלאך כו׳ וכנ״ל

فإن «عينا **ה׳** تجولان» لترَيَا الفعل الذي وقع بالفعل؛ وهذا تراه مرتبة الملائكة وأوعية عالم الخلق (**בריאה**, Beriah)، وعالم التكوين (**יצירה**, Yetzirah)، وعالم الفعل (**עשיה**, Asiyah)، فيحدث بذلك عيب ولطخة في الملاك، إلخ، كما تقدم؛

משא"כ הידיעה שהקב"ה יודע העתיד ומעשה האדם קודם שנעשה אינו על ידם כלל כ"א ידיעה זו היא במקום גבוה מאד בחי' דעת עליון ולהיות דעת זה בחי' מקיף אינו מכריח את הבחירה שאין האדם מתפעל מזה

أما المعرفة التي يعرف بها القدوس المبارك (קב"ה / **קודשא בריך הוא**, kudsha brich hu) المستقبل وأفعال الإنسان قبل وقوعها، فليست بوساطة الملائكة والأوعية إطلاقًا؛ بل إن هذه المعرفة في مقام بالغ العلو، في مرتبة المعرفة العليا (**דעת**)؛ ولأن هذه المعرفة مستوى محيط، فهي لا تُكره الاختيار، إذ لا يتأثر الإنسان بها،

כמו שלא נמשך מדעת זה התפעלות אפי' [אפילו] **בהמדות עליונים חו"ג** [חסד וגבורה] **להיות מזה שכר ועונש כנ"ל.**

كما أن هذه المعرفة لا تُحدث أي انفعال، حتى في الصفات العليا: الإحسان (**חסד**, Chesed) والشدة (**גבורה**, Gevurah)، فلا ينشأ عن ذلك ثواب ولا عقاب، كما تقدم.

10 **ושיהי'** [ושיהיה] **שכר ועונש זהו דוקא ע"י דעת תחתון שע"י הכלים והעינים. ועיין בפרדס ש"ד פ"ט בענין ידיעה ובחירה שכ'** [שכתב] **כי יש חילוק בידיעה קודם שיחטא האדם אעפ"י** [אף על פי] **שעתיד לחטוא. לאחר שחטא כו' ע"ש.**

وإنما يكون الثواب والعقاب بواسطة المعرفة السفلى (**דעת תחתון**, Daas)، التي تعمل من خلال الأوعية والعيون. وانظر بارديس (**פרדס**)، الباب الرابع، الفصل التاسع، في مسألة المعرفة والاختيار؛ إذ يكتب أن ثمة فرقًا في العلم قبل أن يذنب الإنسان، مع أنه سيذنب في المستقبل، [وبعد أن أذنب، إلخ؛ فانظر هناك].

11 **ולפמ"ש** [ולפי מה שכתוב] **יובן כי הידיעה קודם שיחטא זהו בבחי' דעת עליון וכנ"ל.**

وبحسب ما تقدّم، يتبيّن أن العلم قبل أن يخطئ هو من مستوى المعرفة العليا (**דעת**, Daas)، كما ذكرنا أعلاه.

וז"ש [וזהו שכתוב] **בפ' שמות וירא אלקים את בנ"י** [בני ישראל] **וידע אלקים פי' לא שנתחדש'** [שנתחדשה] **הידיעה אלא שמקודם היה בדעת עליון שלא נמשך מזה התפעלות להיות עונש לפרעה ושכר לישראל**

وهذا ما ورد في باراشات شيموت: «ورأى **אלקים** بني إسرائيل، وعلم **אלקים**». والمعنى ليس أن المعرفة قد استجدّت، بل كانت من قبل في **דעת** العليا، ولم ينشأ عنها أي انفعال يؤدي [إلى جلب] العقاب على فرعون والثواب لإسرائيل.

וע״י וירא אלהים ע״י בחי׳ עיני ה׳ לראות המעשה כשכבר נעשה בפועל עי״ז וידע אלקים שנמשך בחי׳ הדעת תחתון המתפשט במדות להיות שכר ועונש.

ومن خلال «ورأى **אלקים**»، أي من خلال مستوى «عيني اسم **ה׳** (**הוי׳** / **שם הוי׳**, Havayah)» التي ترى الفعل بعدما يكون قد وقع بالفعل، يتحقق بذلك «وعلم **אלקים**»: فتُجذب [إلى الأسفل] المعرفة السفلى (**דעת**)، التي تمتدّ إلى الصفات، ليترتب الثواب والعقاب.

12 **והנה השגחה זו מבחי׳ דעת עליון ע״ז נאמר עין ה׳ אל יראיו וכתיב עין בעין נראה כדפי׳ באד״ר** [באדרא רבא] **דף ק״ל ע״א וע״ש דיוסף הצדיק זכה לזה וזהו**

والآن، عن هذه العناية، الصادرة عن مستوى المعرفة العليا (**דעת**, Daas)، قيل: «عين **ה׳** (**הוי'** / **שם הוי'**, Havayah) متجهة إلى خائفيه»؛ وجاء مكتوبًا: «عينًا بعين [أنتَ] شوهدتَ»، كما فُسّر في إدرا ربّا، ص. 130a؛ وانظر هناك، فإن يوسف (**יוסף**) البارّ نال هذا، وهذا [معنى]

בן פורת עלי עין וזכה לזה ע״י ויכלכל יוסף וזהו טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל ע״ש.

«ابنٌ مثمر فوق العين (**עין**, ayin)». ونال ذلك بفضل «وأعال يوسف»؛ وهذا [معنى] «صاحب العين الكريمة يُبارَك، لأنه أعطى من خبزه للفقير»؛ انظر هناك.

ומזה יובן דבעון סדום שפגמו בזה ע״כ נמנע מהם גלוי בחי׳ עליונה זו הממתיק כל הדינים בחי׳ ורב חסד כו׳:

ومن هذا يُفهم أنه بسبب خطيئة سدوم، التي أفسدوا بها هذا الجانب، حُجب عنهم ظهور هذا المستوى العلوي الذي يلطّف جميع الأحكام، أي مستوى «وفير الإحسان» وما إلى ذلك:

13 **(ע״כ הגה״ה** [הגהה]**):**

(انتهت الحاشية.)

14 **והנה בזוהר בסבא דמשפטים דק"ז ע"א פי' מ"ש עיניו משוטטות אלין נוקבין ומ"ש המה משוטטים אלין דכורין וכ"ה בזוהר ויחי דרמ"א סע"א** [סוף עמוד א] **דפי' משוטטים הם בתקוני שכינתא לתתא כו' היינו**

ويشرح الزوهار (**זהר**)، في قسم «سابا دي مشباتيم» (**סבא דמשפטים**, Saba deMishpatim)، ص. 107a، أن ما جاء في قوله: «تجول عيناه» (**משוטטות**, meshotetos)، هنّ إناث؛ وما جاء في قوله: «يتجولون» (**משוטטים**, meshotetim)، هم ذكور. وهذا ما جاء أيضًا في الزوهار، في «فايحي»، ص. 241، نهاية العمود أ، حيث يشرح أن «المتجولين» يكونون في حليّ الحضور الإلهي (**שכינה**, Shechinah) في الأسفل، إلخ. أي إنّ

כי יש מלאכים שהם מז"א ויש מלאכים שהם ממלכות כמ"ש הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] **עמ"ש בזוהר ר"פ שמות דף ד' ע"א בענין איש וביתו באו וז"ל** [וזה לשונו] **נ"ב ת"ת** [תפארת] **ומלכות ור"ל** [ורוצה לומר] **המלאכים שמן הז"א והמלאכים שמן המל' עכ"ל** [עד כאן לשונו] **המק"מ** [המקדש מלך] **שם.**

هناك ملائكة مصدرها الوجه المصغّر (**ז"א / זעיר אנפין**, Z'eir Anpin)، وهناك ملائكة مصدرها الملكوت (**מלכות**, Malchus)، كما كتب ربي حاييم فيتال (**רבי חיים ויטאל**) في تعليقه على ما جاء في الزوهار في مطلع باراشات «شيموس»، ص. 4a، بشأن «جاء كل رجل وأهل بيته»؛ وهذا نص كلامه: «ملاحظة: الجمال (**תפארת**, Tiferes) والملكوت؛ ويعني الملائكة التي مصدرها الوجه المصغّر، والملائكة التي مصدرها الملكوت». إلى هنا نصّ «مقدّش ملك» (**מקדש מלך**) هناك.

15 **והמלאכים שהם בתקוני שכינתא היא בחי' מלכות דאצי' נק' נוקבין וכמש"ש** [וכמה שכתוב שם] **בזוהר ד' רמ"ז ע"א בפי' בנות צעדה למיהוי עלי שור. בנות צעדה.**

والملائكة الكائنة في زينة الحضور الإلهي (**שכינה**, Shechinah)، وهو مستوى الملكوت (**מלכות**, Malchus) في عالم الانبثاق (**אצילות**, Atzilus)، تُسمّى إناثًا؛ كما ورد هناك في الزوهار (**זהר**)، ص. 247a، في تفسير «خطت بناتٌ ليكنّ على السور» (**בנות צעדה למיהוי עלי שור**, banos tza'adah alei shur): «خطت بناتٌ» (**צעדה**):

צעדות מיבעי לי' אלא ההוא עין דכתיב לעילא ומאן איהו עין משפט כו' ואיהו עין צעדה ופסעת למיטל בנות לתקונהא והיינו בנות צעדה ולא בנים

كان ينبغي أن يقال «**צעדות**» (tza'adus) [بصيغة الجمع]. بل [هي] تلك العين المذكورة أعلاه؛ وما هي؟ عين القضاء، إلخ؛ وهي تخطو وتقطع خطواتٍ واسعة لتأخذ بناتٍ زينةً لها. ولهذا ورد «خطت بناتٌ»، لا «أبناء».

פי׳ שההשגחה הנמשכת ע״י הע״ס [העשר ספירות] **דמלכות דאצי׳ שהיא בחי׳ עין משפט ע״ש מלך במשפט יעמיד ארץ הוא נמשך ומתלבש בהמלאכים הנקראים בנות שהם בחי׳ נוקבין.**

ومعنى ذلك أن العناية الإلهية التي تُجذب بواسطة الصفات المنبثقة (Sefiros ,**ספירות**) العشر للملكوت في عالم الانبثاق، وهو مستوى «عين القضاء» [المسمّى بذلك] نسبةً إلى [الآية] «الملك بالعدل يثبّت الأرض»، تُجذب إلى أسفل وتتلبّس بالملائكة الذين يُسمَّون «بنات»، وهم مستوى الإناث.

16 **וזהו בנות צעדה שהמל׳ צועדת על הבנות עלי שור לראות ולהשגיח מעשה התחתונים וע״ז נאמר עיניו משוטטות לשון נוקבא. וזהו ענין הכצעקתה הבאה אלי.**

وهذا هو [المقصود بـ] «بناتٌ خطون»: أن الملكوت (**מלכות**) يخطو فوق البنات «على السور»، ليرى ويراقب أعمال الكائنات السفلى. وفي هذا قيل: «عيناه تجولان» (meshotetos ,**משוטטות**)، بصيغة المؤنث. وهذا هو معنى «بحسب صرختها التي بلغتني»،

לשון נקבה שהיא בחי׳ מלכות שנק׳ דינא דמלכותא והוא העלאת הפגם ע״י המלאכים שמבחי׳ מל׳ והכלים דע״ס [דעשר ספירות] **דבחי׳ מל׳ הבאה אלי לאא״ס** [לאור אין סוף] **ב״ה המלובש בע״ס** [בעשר ספירות] **דאצי׳.**

بصيغة المؤنث، وهي تدل على مستوى أو جانب (bechinah ,**בחינה**) من الملكوت، الذي يُسمّى «قانون الملكوت»؛ وهذا هو رفع الخلل بواسطة الملائكة المنتمين إلى الملكوت، وبواسطة أوعية الصفات العشر المنبثقة (Sefiros ,**ספירות**) التابعة للملكوت، «التي بلغتني»: أي إلى النور اللانهائي (Or Ein Sof ,**אור אין סוף**)، المبارك هو، المتلبّس في الصفات العشر المنبثقة لعالم الانبثاق (Atzilus ,**אצילות**).

17 **ועז״נ** [ועל זה נאמר] **ארדה נא ואראה ע״י מדת החסד וכנודע שז״א רובו חסדים אנפוי דמלכא נהירין שהוא**

وعن هذا قيل: «سأنزل الآن وأرى»: من خلال صفة الإحسان (Chesed ,**חסד**). وكما هو معلوم، يغلب على الوجه المصغّر (**ז״א** / **זעיר אנפין**, Z'eir Anpin) الإحسانات (chasadim ,**חסדים**)، [كما في] «وجه الملك يشرق»، وهو

מ״ש עיני ה׳ הם משוטטים ל׳ [לשון] **זכר שהם בחי׳ דכורין שהוא בחי׳ חסד ואראה הכצעקתה כו׳ שאולי ע״י מדת החסד ימצא להם זכות.**

ما قيل: «عينا ה׳ (**הוי׳** / **שם הוי׳**, Havayah) تجولان» (meshotetim ,**משוטטים**) بصيغة المذكر؛ فهما من مرتبة الذكورة، وهي مرتبة **חסד**. «وأرى بحسب صراخها»، إلخ؛ فلعلّه يُوجَد لهم استحقاق بفضل صفة **חסד**.

18 **וכמבואר באדר"ז** [באדרא זוטא] **דרצ"ג ע"ב שבחי' ההשגחה ע"י בחי' עיניו משוטטות ל'** [לשון] **נוקבא הוא בחי' דין וההשגחה שע"י בחי' עיני ה' המה משוטטים הוא בחי' רחמים כו' ע"ש.**

وكما يوضّح Idra Zuta (**אדר"ז**)، ص. 293ب، فإن العناية عبر مستوى «عيناه تجولان» (meshotetos, **משוטטות**)، بصيغة المؤنث، هي جانب القضاء؛ أما العناية التي تكون عبر مستوى «عيون **ה'** تجول» (meshotetim, **משוטטים**)، فهي جانب الرحمة، إلخ؛ انظر هناك.

והענין שהוא עד"מ כמ"ש ושפטו העדה והצילו העדה. עדה שופטת ועדה מצלת. לפי שבכל דבר יוכל ללמד זכות וחובה

ومعنى الأمر، على سبيل المثال، كما ورد: «وتحكم الجماعة... وتنقذ الجماعة»: جماعة تحكم وجماعة تنقذ. إذ يمكن في كل مسألة أن يُقام الدليل للاستحقاق أو للإدانة.

וע"כ ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **פסילנא לי' לצורבא מרבנן לדינא דחביב עלי כגופאי ואין אדם רואה חוב לעצמו הרי**

ولذلك قال حكماؤنا، ذكرهم مبارك: «أُعفي نفسي [من الحكم على] عالم توراة، لأنه عزيز عليّ كجسدي»؛ و«لا يرى الإنسان ذنباً في نفسه». وعليه،

אע"פ [אף על פי] **שהוא חייב באמת אינו רואה עליו חובה שמחמת קירוב הדעת והחביבות מוצא מקום ללמד זכות**

فمع أنه مذنب حقاً، لا يُرى فيه وجه الإدانة؛ إذ إن القرب النفسي والمودة يتيحان للمرء أن يجد مجالاً لإقامة الدليل على الاستحقاق.

משא"כ למי שאינו חביב עליו כ"כ [כל כך] **הי'** [היה] **מלמד חובה וכמ"ש וכל יצר מחשבות לבו רק רע כו'**

أما من لا يكون عزيزاً عليه إلى هذا الحد، فيقيم الدليل على الإدانة؛ كما ورد: «وكل نزعة أفكار قلبه إنما هي شرّ» إلخ؛

ועי"ז נמשך ויאמר ה' אמחה את האדם כו' הרי מחמת זה שיצר מחשבות לבו רק רע נמשך ללמד חובה

ونتيجة لذلك جاء القول: «وقال **ה'**: أمحو الإنسان» إلخ. وهكذا، لأن نزعة أفكار قلبه لم تكن إلا شراً، انجذب [الحكم] إلى إقامة الدليل على الإدانة.

ואח"כ בפ' נח כתיב ויאמר ה' אל לבו לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם

ثم ورد بعد ذلك في باراشات نوح: «وقال **ה'** في قلبه: لن أعود إلى لعن الأرض بسبب الإنسان،

כי יצר לב האדם רע מנעוריו הרי שמסברא זו עצמה שיצר לב האדם רע מצא ללמד זכות שלא יוסיף לקלל את האדמה בעבור האדם

لأن نزعة قلب الإنسان شريرة منذ صباه». وهكذا، وجد في هذا التعليل نفسه، أي إن نزعة قلب الإنسان شريرة، [سبيلاً] إلى إقامة الدليل على الاستحقاق: ألا يلعن الأرض مرة أخرى بسبب الإنسان.

והיינו לפי שהי׳ [שהיה] **התגלות מדת החסד ע״י וירח ה׳ את ריח הניחוח שבקרבן שהקריב נח המשיך גילוי מדת החסד ללמד זכות בזו הסברא עצמה שנמשך תחלה ללמד חובה ע״י מדה״ד** [מדת הדין]**.**

وهذا لأن صفة الإحسان (**חסד**, Chesed) تجلّت من خلال قول: «وشمَّ **ה׳** الرائحة الطيبة»؛ فمن خلال القربان الذي قدّمه نوح (**נח**)، استنزل نوح تجلّي صفة **חסד**، لكي يلتمس الاستحقاق بهذا التعليل نفسه الذي استُخدم أولاً لإثبات الذنب بصفة الحكم.

וזהו ענין החילוק בין ב׳ בחינות השגחות הנ״ל (ועמ״ש במ״א ע״פ לעשות הישר בעיני ה׳ אלקיך). וזהו פי׳ ארדה נא.

وهذا هو الفرق بين مستويَي التدبير المذكورين أعلاه. (وانظر ما كُتب في موضع آخر عن الآية: «أن تفعل ما هو مستقيم في عيني **ה׳ אלקיך**».) وهذا هو معنى «سأنزل الآن»:

כי צעקתה היא הבאה מלמטה למעלה שהוא בחי׳ גבורות ואו״ח [ואור חוזר] **ולזה נאמר ארדה נא לשון ירידה הוא מלמעלה למטה דהיינו בחי׳ או״י** [אור ישר] **שהוא בחי׳ חסד להשגיח במדת החסד ללמד זכות.**

لأن «صرختها» هي ما يرتفع من الأسفل إلى الأعلى، وهو مستوى قوى الشدة (**גבורות**, gevuros) والنور العائد (**אור חוזר**, or chozer)؛ ولذلك قيل: «سأنزل الآن»؛ فلفظ النزول يدل على الانتقال من الأعلى إلى الأسفل، أي على مستوى النور المباشر (**אור ישר**, or yashar)، وهو مستوى **חסדחסד**</bdi> ويلتمس لهم وجهاً للاستحقاق.

ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו דהיינו אם עוונם גדול מנשוא כ״כ [כל כך] **עד שגם ע״פ החסד לא יוכל למצוא זכות אז כלה. ואם לא. פי׳ אולי ע״י החסד יוכל ללמד זכות כו׳.**

«وسأرى [هل] فعلوا وفقاً لصرختها التي بلغتني»: أي، إن كان إثمهم عظيماً إلى حدّ لا يُحتمل، بحيث لا يستطيع أن يجد لهم استحقاقاً حتى وفقاً لـ**חסד**، فحينئذٍ [يكون هناك] هلاك (**כלה**, kalah). «وإن لم يكن كذلك»: أي، لعلّه يستطيع بفضل **חסד** أن يلتمس لهم وجهاً للاستحقاق، إلخ.

וז"ש [וזהו שכתוב] **במדרש ארדה נא ממדה"ר** [ממדות הרחמים] **למדה"ד** [למדת הדין] **ובזוהר דק"ה ע"ב ארדה נא מדרגא דרחמי לדרגא דדינא ר"ל** [רוצה לומר] **להמשיך רחמים ממדה"ר** [ממדות הרחמים] **אל בחי' מדה"ד** [מדת הדין] **ואראה כו'.**

وهذا ما يقوله المدراش: «سأنزل الآن»: من صفة الرحمة إلى صفة الحكم؛ وفي الزوهار (**זהר**)، ص. 105b: «سأنزل الآن: من مستوى الرحمة إلى مستوى الحكم»؛ أي، أن أُنزل الرحمة من صفة الرحمة إلى مستوى صفة الحكم، «وسأرى»، إلخ.

19 **והנה רש"י** [רבי שלמה יצחקי] **פי' בחומש ארדה נא למד לדיינים שלא יפסקו דיני נפשות אלא בראיה. והענין דאיתא בת"ז** [בתיקוני זהר] **ואלין עשר ספירן אינון אזלין כסדרן חד אריך וחד קציר וחד בינוני.**

والآن يشرح راشي (**רש"י**) في أسفار التوراة الخمسة (**חומש**, Chumash) [في] «سأنزل الآن»: «[هذا] يعلّم القضاة ألا يفصلوا في القضايا التي تستوجب عقوبة الإعدام إلا بعد المشاهدة». ووجه ذلك ما ورد في تيكوني زوهار (**תיקוני זהר**): «وهذه الصفات المنبثقة (**ספירות**, Sefiros) العشر تسير بترتيبها: واحد طويل، وواحد قصير، وواحد متوسط».

פי' כי ע"ס [עשר ספירות] **נחלקי' לג' קוין קו הימין חח"נ** [חכמה חסד נצח] **נק' חד אריך כי החסד נמשך ומתפשט יותר**

ومعنى ذلك أن العشرة من **ספירות** تنقسم إلى ثلاثة خطوط. والخط الأيمن، الذي يضم الحكمة (**חכמה**, Chochmah)، والإحسان (**חסד**, Chesed)، والنصر (**נצח**, Netzach)، يسمّى «واحدًا طويلًا»، لأن الإحسان يمتد وينبسط إلى مدى أبعد.

ולכן גמ"ח [גמילות חסדים] **בין לעניים בין לעשירים הרי שהחסד מתפשט יותר מהרחמים שעל העשיר אין שייך רחמנות כ"א על העני.**

ولذلك فإن أعمال الإحسان [تُؤدّى] للفقراء والأغنياء على السواء؛ ومن هنا يتضح أن **חסד** يمتد إلى مدى أبعد من الرحمة، إذ إن الرحمة لا تنطبق على الغني، بل على الفقير وحده.

וקו השמאל בג"ה [בינה גבורה הוד] **נק' חד קציר שאינו נמשך כ"א למי שהגון ביותר. וקו האמצעי נק' בינוני שמרחם על מי שנופל רחמנות.**

وأما الخط الأيسر، الذي يضم الفهم (**בינה**, Binah)، والشدة (**גבורה**, Gevurah)، والبهاء (**הוד**, Hod)، فيسمّى «واحدًا قصيرًا»، لأنه لا يمتد إلا إلى من هو جدير بذلك على أتم وجه. والخط الأوسط يسمّى «متوسطًا»، لأنه يرحم من يكون أهلًا للرحمة.

20 **והנה יש ראיה ושמיעה הראיה נמשך מבחי׳ חכמה קו הימין ושמיעה מבינה קו השמאל. וכנודע מענין ראובן ושמעון**

والآن، هناك الرؤية وهناك السماع. تُستمدّ الرؤية من مستوى الحكمة (Chochmah ,**חכמה**)، الخط الأيمن، والسماع من الفهم (Binah ,**בינה**)، الخط الأيسر؛ كما هو معروف من شأن رأوبين (**ראובן**) وشمعون (**שמעון**).

ולכן הראי׳ [הראיה] **היא מלמעלה למטה והשמיעה ממטה למעלה שהאותיות מתעלים ונכנסים לאוזן השומע ולזה ג״כ הראי׳** [הראיה] **נשפלת למטה יותר מהשמיעה שרואה דבר גשמי**

ولذلك تكون الرؤية من الأعلى إلى الأسفل، والسماع من الأسفل إلى الأعلى، إذ ترتفع الحروف وتدخل أذن السامع. ولهذا السبب أيضًا تهبط الرؤية إلى مستوى أدنى من السماع، لأنها ترى شيئًا ماديًا،

משא״כ השמיעה היא רק קול ודבור כי הראי׳ [הראיה] **היא מבחי׳ חד אריך וכנודע שיסוד אבא אריך כו׳.**

في حين أن السماع لا يتناول إلا الصوت والكلام. فالرؤية من مستوى «واحد طويل»، وكما هو معروف، فإن أساس الأب (**יסוד אבא**, Yesod of Abba) طويل، إلخ.

וזהו מ״ש ארדה נא ואראה כי הכצעקתה הבאה זהו כמו בחי׳ שמיעה שמבחי׳ בינה ולכן היא הבאה מלמטה למעלה והוא בחי׳ קו השמאל אבל ארדה נא ואראה בבחי׳ ראיה שהוא בחי׳ חסדים כו׳:

وهذا هو معنى ما قيل: «سأنزل الآن وأرى»؛ فإن «بحسب صراخها الذي بلغ» يشبه مستوى السماع، الذي هو من مستوى الفهم؛ ولذلك يأتي من الأسفل إلى الأعلى، وهو مستوى الخط الأيسر. أما «سأنزل الآن وأرى» فهو في مستوى الرؤية، وهو مستوى الإحسانات (**חסדים**, chasadim)، إلخ.

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية

حول هذه الطبعة

This edition contains the Hebrew text وthe English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot’s notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

الترجمة العربية والشروح: أُعدّت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro:batch)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرَس مَاماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من likuteitorah.com/ar/torah-ohr/vayeira/2/

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق